

Kürt Hareketinin Kronolojisi, 1999-2011

9 Ekim 1998:

PKK lideri Abdullah Öcalan Suriye'den ayrıldı. PKK liderinin Avrupa ülkelerinde kalma çabası ABD'nin baskıları sonucunda mümkün olmadı. Yunanistan, İtalya, Rusya ve tekrar Yunanistan'a gelen Öcalan, Güney Afrika'ya gitmek üzere Yunanistan'ın Nairobi büyükelçiliğine geldi.

19 Kasım 1998:

Tüm engellemelere rağmen faaliyetlerini sürdüren legal Kürt hareketine Türk devletinin uyguladığı baskılar devam etti. DGM'ler aracılığı ile yürüttüğü hukuk operasyonu ile HADEP il ve ilçe binaları basılarak 270'i yönetici olmak üzere parti ile ilişkili olduğu iddia edilen 3 bin 215 kişiyi göz altına alındı. Bu süreç sonunda yedisi il başkanı olmakla birlikte aralarında üst düzey parti yöneticilerinin bulunduğu onlarca kişi tutuklanarak cezaevine kondu.

15 Şubat 1999:

PKK lideri Abdullah Öcalan Kenya'nın başkenti Nairobi'den uluslararası bir operasyonla kaçırılarak Türkiye'ye getirildi. Sonraki aylar içerisinde Kürtler tarafından sayısız protestolar düzenlendi. Avrupada, Öcalan'ın Türkiye'ye teslim edilmesi sürecinde rol alan ülkelerin konsoloslukları başta olmak üzere birçok resmi kurum binasına yönelik işgal eylemleri ve protestolar gerçekleştirildi. Londrada Necla Kantemper bedenini yakarak komployu protesto etti. Avrupa, Türkiye ve Kürdistan dışında cezaevlerinde bulunan onlarca tutuklu durumu protesto amaçlı bedenlerini ateşe verdi. Halkın protesto amaçlı tepki eylemlerinin ardından gerilla güçlerinin silahlı eylemleri ve intihar saldırılarının gerçekleştiği görüldü.

Şubat 1999:

PKK 6. Kongresi Güney Kürdistan'da toplandı. Öncesinde başlayan değişim tartışmalarıyla kongreye giden PKK, lideri yakalanıp Türkiye'ye teslim edildiğinde toplantı halinde idi. Yaşanan şokun ardından değişim tartışmaları yarıda kalmış, oluşan yeni yönetimin ana gündemi örgütün tasfiyesi ve liderinin idam edilmesinin önüne geçmek amacıyla tedbir amaçlı planlamalar yapmak olmuştur.

18 Nisan 1999:

Türkiye’de yapılan yerel seçimlerde HADEP kayda değer bir başarı gösterdi. Başta Diyarbakır olmak üzere Ağrı, Batman, Bingöl, Hakkâri, Siirt ve Van gibi illerde belediyeler HADEP’in kontrolüne geçti, toplamda 37 belediye kazanıldı. Siyasi konjonktür itibariyle silahlı mücadeleyi daha taktiksel biçimde kullanmaya başlayacak olan Kürt hareketi için legal alanda siyasetinin kök salabilmesinin önü açıldı. Yerel seçimlerle birlikte aynı gün yapılan milletvekili genel seçimlerinde ise en çok oyu Bülent Ecevit’in başkanlığındaki DSP % 23’lük oy oranıyla aldı. Tek başına hükümeti kuramayan Ecevit, MHP ve ANAP ile ittifak yaparak üçlü bir koalisyon hükümeti kurma yoluna gitti. MHP’nin hükümet ortağı olması özellikle idam tartışmaları konusunda kaygıları artırdı.

Nisan-Mayıs 1999:

Öcalan’ın yakalanmasından sonra PKK’nin askeri gücünü tasfiye edebileceğine inanan Türkiye Devleti yaklaşık 20.000 askerin katıldığı sınır ötesi askeri operasyonlar ile PKK kamplarına yönelik saldırılar gerçekleştirdi. Kürt hareketine yönelik uluslararası diplomatik faaliyetlerine hız veren Türkiye’nin baskıları sonucunda, İngiltere, MED TV’nin lisansını iptal etti. Avrupa ülkelerinde Öcalan’ın Türkiye’ye teslim edilmesini protesto eylemlerine katılan Kürtlere yönelik baskılar artırıldı ve birçok Kürt sınır dışı edilmekle tehdit edildi.

31 Mayıs 1999:

İmralı Adası’nda PKK lideri Abdullah Öcalan’ın yargılanmasına başlandı. Yargılama sürecinde Öcalan Kürt meselesinin barışçıl yöntemlerle çözülmesinden yana olduğunu dile getirirdi. Öcalan’ın mahkemede gösterdiği uzlaşmacı tavır Türkiye medyası tarafından Kürt hareketine yönelik karşı-propaganda kampanyasına dönüştürüldü. Diğer yandan Öcalan’ın uzlaşmacı tavrını siyaseten doğru bulmayan bazı PKK kadroları bu süreçten sonra örgütten ayrılma kararı aldı. Savunmasında Kürt meselesinin çözümüne dönük bir yaklaşımı esas alan Öcalan’ın çözüme dair önerdiği temel çerçeve “Demokratik Cumhuriyet” projesi olarak ifade edildi. Ayrı bir devlet kurma düşüncesini savunmayan bu projeye göre, çözüm Türkiye’nin demokratikleştirilmesi temelinde birlikte yaşamak olarak tarif edildi.

29 Haziran 1999:

İmralı’da görülen dava sonucunda PKK lideri Abdullah Öcalan’a “vatana ihanet” suçundan idam cezası verildi. Öcalan’ın Avrupa’ya çıkması sürecinde yaptığı iltica başvurularını reddederek uluslararası hukuk kurallarını çiğneyen birçok Avrupa ülkesinden ‘idam karşıtı’ tepkiler yağdı. Resmi düzeyde yapılan açıklamalarla Türkiye idam kararına yöne-

lik tepkileri iç işlerine karışılması olarak gördüğünü belirtti. Öcalan'ın idam edilmesi kararını protesto amaçlı birçok gösteri ve eylem düzenlendi. İzleyen süreçte, Avrupa İnsani Hakları Mahkemesi, Türkiye'nin aldığı idam kararının infazına ihtiyati tedbir kararı koydu. Türkiye'nin AB'ye girişinde müzakere sürecinin ilerleyebilmesi için idam kararının kaldırılması koşulunda Avrupa Birliği'nin direktmesi koalisyon hükümeti içerisinde yer alan partiler arasında görüş ayrılıklarına yol açtı. Kararın TBMM'ye onay için gönderilmesi hakkında 2001-2002 yıllarında aylarca süren tartışmalar yürütüldü.

2 Ağustos 1999:

PKK lideri Abdullah Öcalan gerilla güçlerine sınır dışına çekilme çağrısı yaptı. PKK Başkanlık Konseyi 5 Ağustos 1999 tarihinde çağrıya olumlu yanıt verdiğini açıkladı. Bu çatışmasızlık süreci yaratma hamlesiyle birlikte Öcalan, sorunun görüşmeler yoluyla çözülmesine dair izlediği uzlaşmacı çizgide ısrarcı olduğunu gösterdi. İzleyen aylarda PKK gerillalarının sınır dışına çekilme süreci Türk ordusu tarafından sabote edilmek istendi ve yürütülen askeri operasyonlar dolayısıyla yüzlerce PKK gerillası yaşamını yitirdi. PKK gerillalarının çatışmasızlık süreci başlatmak adına sınır dışına çıkmaları, Türk devleti söyleminde 'liderleri tutuklandığından ötürü savaşı kaybetmek üzere olan bir hareketin çırpınma hamleleri' olarak kuruldu. Türk devleti İran, Irak ve Suriye ile askeri ve diplomatik düzeyde yaptığı görüşmelerle PKK'ye karşı askeri işbirliği yapılması yönünde baskılarını yoğunlaştırdı ve birtakım askeri anlaşmalara imza atıldı.

14 Ağustos 1999

TBMM'de, "Pişmanlık Yasası" olarak anılan ve hiç eyleme katılmayan PKK'lilerin silahlarını bırakıp teslim olmaları halinde, mahkeme kararı ile ceza almamasını öngören yasa tasarısı kabul edildi.

17 Ağustos 1999

Marmara Bölgesi'nde gerçekleşen deprem sonucunda binlerce insan yaşamını yitirdi. Türkiye'de dönem itibarıyla iyiye gitmeyen ekonomik göstergelerin üzerine gerçekleşen bu deprem sonrasında Türk devletin ciddi bir ekonomik darboğaz içerisinde olduğu ortaya çıktı.

1 Eylül 1999:

Öcalan'ın çatışmasızlık süreci başlatmak için yaptığı çağrının PKK nezdinde karşılık bulduğunu gösteren bir diğer hamle ise PKK'nin dördüncü kez tek taraflı ateşkes ilan etmesiydi. Türkiye'de deprem felaketi yüzünden ciddi bir rejim bunalımı yaşanırken PKK'nin eylemlerine ara vermesi hükümetin nefes almasını sağlarken Kürt

meselesinin politik şiddet eylemleri ile gündemleştirilmesinin zemini daraldı.

1 Ekim 1999:

PKK lideri Abdullah Öcalan'ın çağrısı üzerine barış grubu olarak adlandırılan gerillalar sınırı geçtiler ve Hakkari'nin Şemdinli ilçesinden giriş yaptılar. Türk askerleri tarafından gözaltına alınan gerillalar tutuklandılar. Kürt hareketinin gerçekleştirdiği bu hamlenin Türk devleti tarafında karşılık bulmamış olması devletin sonraki yıllarda ortaya koyacağı uzlaşmazlık çizgisine dair önemli ipuçları vermektedir.

29 Ekim 1999:

PKK lideri Abdullah Öcalan'ın yaptığı yeni çağrı üzerine Avrupa'dan gelen ikinci barış grubuna mensup 8 kişi Atatürk havalimanında basına gösterilmeksizin polisler tarafından gözaltına alındı ve daha sonra tutuklandı. Barış sürecini gündemleştirmeyi ve tartıştırmayı amaçlayan bu çabaların karşılık bulmaması yeni çözüm arayışları geliştirmeyi gerekli kılmaktaydı.

30 Kasım 1999:

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Türkiye'nin PKK lideri hakkında verdiği idam hükmüne dair ihtiyati tedbir karar alarak, infazın durdurulmasını istedi. İdam tartışmalarının yoğunlaştığı ortamda son nokta hükümet ortaklarının 12 Ocak 2000 tarihinde yaptığı toplantıda konuldu. 7,5 saat süren toplantının ardından AIHM kararına uyulması kararlaştırıldı. Fakat kararın Türkiye'nin menfaatlerine aykırı kullanılması durumunda hukuki sürecin kesintiye uğrayacağı ve infazın gerçekleştirileceği belirtilerek, idam tehdidi bir koz olarak PKK'ye karşı kullanılmaya başlandı.

11 Aralık 1999:

Helsinki'de toplanan AB Konseyi Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliği sürecini kayda değer bir şekilde etkileyecek olan bir karara vardı. Artık 'birliğe aday ülke' olarak nitelendirilecek olan Türkiye'nin 4 Aralık 2000'de Katılım Ortaklığı Belgesi'nin onaylanmasıyla birlikte, Kopenhag kriterlerini karşılayabilmesi için siyasi ve hukuki reformlar yapması gerekecekti. Ölüm cezasının kaldırılması, Türkçe dışında TV-radyo yayın yaşağının kaldırılması, kültürel çoğulculuğun ve kültürel hakların eğitim alanında güvence altına alınması için Türkiye'nin siyasi düzenlemeler yapması mecburiyet haline geldi. Bu çerçevede Türkiye devletinden Kürtlerin kolektif haklarının tanınması beklenirken izleyen yıllarda bu beklentilerin kısmen de aşama aşama karşılanacağına şahitlik edilecekti.

2-23 Ocak 2000:

PKK 7. Kongresini gerçekleştirdi. Kongre, Öcalan'ın İmralı savunmalarında dile getirdiği Demokratik Cumhuriyet tezini aynen benimseyerek stratejik bir değişikliğe gitti. Aynı bir Kürdistan kurmak yerine Türkiye içerisinde demokratik bir çözümü benimseyen PKK, Öcalan'ın silahlı mücadeleyi bırakma kararını benimsedi ve "meşru savunma" dışında şiddeti reddettiğini açıkladı. Bu doğrultuda silahlı güçleri ARGK'yi yeniden yapılandırma yoluna giderken, cephe örgütlenmesi ERNK'yi lağvederek Demokratik Halk Birlikleri isminde yeni bir oluşuma gitti. Öcalan'ın parti genel başkanlığına yeniden seçildiği Kongrede parti örgütlenmesinde yeni düzenlemelere de gidilmiş, merkez komite yerine parti meclisi sistemine geçilmiştir. PKK 7. Olağanüstü Kongresinde karar altına alınan Demokratik Barış Projesi gereği çeşitli tarihlerde barış çağrıları ile diyalog arayışını sürdürdü, projeler sundu. 20 Ocak 2000'de "Barış Projesi", 4 Kasım 2000'de "Demokrasi ve Barış için Acil Eylem Planı", 19 Haziran 2001'de yeni bir savaşın gündemleşmemesi ve çözüm sürecinin gelişmesi için acil talepler bildirisi, 22 Kasım 2002'de "Acil Çözüm Bildirgesi" ve 2000'in başında ve 2002'nin sonunda olmak üzere iki defa Cumhurbaşkanı, Meclis Başkanı, Başbakan, Genelkurmay Başkanı ve tüm siyasi partilere Kürt sorununun çözümü konusunda düşünceleri ortaya koyan mektuplar gönderildi.

15 Ağustos 2000:

Türk Hava Kuvvetlerine bağlı F-16 savaş uçakları sınırın ötesine geçerek Güney Kürdistan'daki Lolan bölgesini bombaladı. PKK'nin silahlı eylemlere başlamasının yıldönümünde gerçekleşen bu saldırıda çoğu sivil 45 kişi hayatını kaybetti. Hava saldırısı ile eş zamanlı olarak KDP ve YNK güçleri PKK mevzilerine saldırı başlattı. KDP kısa sürede saldırılara son verse de, YNK devam edecek ve 27 Eylül'de imzalanacak ateşkese kadar süren çatışmalarda iki taraftan yüzlerce kişi hayatını kaybedecekti.

16 Kasım 2000:

Kürt sanatçı Ahmet Kaya sürgünde yaşadığı Paris'te geçirdiği kalp krizi sonucu hayatını kaybetti. 1999 yılında Kürtçe müzik yapmak istediği için linç kampanyasına maruz kalan, tehdit edilip, cezaevine konulmak istenen Ahmet Kaya, yurtdışına kaçmak zorunda kalmıştı.

19 Aralık 2000

Siyasi tutukluların tecrit koşullarının ağırlaştırıldığı F-Tipi Cezaevine geçişe direnen tutukluları hedef alan "Hayata Dönüş Operasyonu" yani 19 Aralık Katliamı gerçekleştirildi. 30 tutuklunun direnerek yaşa-

minı yitirdiği bu operasyon Türkiye'de devrimci mücadele veren sol örgütler için bir milat teşkil etti. Sol örgüt kadrolarının öldürüldüğü veya yeni hapisane rejiminde işlevsiz hale getirildiği bu devlet projesini protesto etmek amacıyla başlatılan açlık grevlerinde yüzden fazla devrimci yaşamını yitirdi.

2000 Yılı:

Çatışmaların durduğu 2000 yılı Türkiye için önemli fırsat ve imkanlar doğurdu. Türkiye'nin her tarafına yayılmış olan çetelere dönük polis merkezli yapılan operasyonlarla bir nevi temizlik hareketi düzenlendi. Avrupa Birliği ile yakınlaşma sağlandı, ekonomik göstergelerde iyiye doğru bir gidiş gözlemlendi.

24 Ocak 2001:

Diyarbakır Emniyet Müdürü Ali Gaffar Okkan düzenlenen silahlı saldırı sonucu 4 koruması ve şoförü ile birlikte öldürüldü. Saldırının Hizbullah örgütü tarafından yapıldığı söylense de gerçek failerin devletin derinliklerinde saklandığına ilişkin genel bir kanı oluştu.

25 Ocak 2001:

HADEP Silopi İlçe Başkanı Serdar Tanış ve İlçe Yöneticisi Ebubekir Deniz "faili meçhul" bir şekilde ortadan kaldırıldı. Çağrıldıkları Silopi İlçe Jandarma Komutanlığı'ndan bir daha çıkmayan HADEP yöneticilerinin daha önce ilçe jandarma komutanı Levent Ersöz tarafından tehdit edildikleri aileler tarafından dile getirildi. Fakat kendilerinden bir daha haber alınamayan HADEP yöneticilerine dair herhangi bir yasal işlem veya tutuklama yapılmadı.

21 Haziran 2001:

Avrupadaki Kürt örgütleri "Ben de PKK'liyim" ismiyle bir kampanya başlattı. Bu kampanya dolayısıyla toplanan on binlerce imza Avrupa devletlerine ve Türk büyükelçiliklerine verildi.

11 Eylül 2001:

New York'ta bulunan Dünya Ticaret Merkezine yönelik saldırılar gerçekleştirildi. 11 Eylül saldırılarının ardından, terörizm ve terörizmle mücadele dünya çapında egemen devletler tarafından hakim söylem ve politika haline geldi. Dünyanın birçok yerinde, politik şiddet kullanan tüm siyasi yapılanmalar terörizm söylemi üzerinden eş tutulmaya ve tecrit edilmeye başlandı. 2001 yılından sonra uluslararası hukuki meşruiyeti Avrupa'da ve Amerika'da kurulmaya başlanan terörizm kavramının muğlaklığı, devletlerin keyfi ve adil olmayan hukuki uygulamalara girmelerini teşvik eder nitelikteydi. Örgütlü muhalif

siyasete ilgi duyanların gözünde siyasete müdahil olmanın maliyetini artırmak amacıyla devletler terörizm söylemine sarıldılar ve kitleleri depolitizasyona sürüklemeye çalıştılar. On yıllardır terörizm söylemini yoğunlukla kullanan Türk devleti, Kürt hareketini ve sol muhalefeti bastırmak adına bu uluslararası politikalara yaslanacak ve zaten istekli olmadığı Kürt meselesinin çözümü konusunda PKK'nin çağrılarına kulaklarını tıkayıp, duymazdan gelecekti.

5 Ekim 2001:

Dönemin ABD Dışişleri Bakanı Colin Powell, Washington'da düzenlediği basın toplantısında, ABD Dışişleri Bakanlığı'nın yenilemekte olduğu terörist örgütler listesinde PKK'ye de yer verildiğini belirtti. Bush yönetiminin yeni bir emperyal hegemonik proje başlatarak Afganistan'ı ve Irak'ı işgal ederken siyasi meşruiyet yaratma amacıyla "terörizmle savaş" diskuruna ihtiyaç duyması, Türkiye gibi ülkeler için de rejime muhalif yapıları uluslararası desteği arkasına alarak baskıyı artırmasına dair bulunmaz bir fırsat sundu.

Ekim 2001:

PKK lideri Abdullah Öcalan'ın hazırlayıp AİHM'e sunduğu savunmaları "Sümer Rahip Devleti'nden Halk Cumhuriyetine Doğru" başlığıyla Mem Yayınları tarafından basıldı. İki ciltten oluşan 800 sayfalık kitap daha sonra toplanan PKK 8. Kongresi tarafından politik rapor olarak benimsendi. 1999 sonrası strateji değişikliğine giden PKK'nin yeni paradigması ilk kez ayrıntılı bir şekilde bu savunmalarda ortaya kondu. Sümerlerden bu yana uygarlığın tarihsel çözümlemesinin yapıldığı savunmada, yeni bir devlet eleştirisi ile bağımsızlığın devlet inşası yoluyla değil demokrasinin derinleştirilmesi yoluyla gerçekleştirileceği ileri sürülüyordu. Ulus-devlet sınırlarına dokunulmayacağını ama her parçada Kürtlerin demokratik haklarını alması temelinde özgür birlik anlayışıyla çözümün geliştirileceği savunuluyordu. Bu doğrultuda demokratik siyasetin temel mücadele yöntemi olarak benimseneceği, meşru savunma dışında silahlı mücadele yönteminin reddedildiği belirtiliyordu.

27 Aralık 2001:

Avrupa Birliği Konseyi tarafından hazırlanan "Terörizmle Mücadelede Özel Tedbirlerin Uygulanışına Dair Konseyin Ortak Görüşü" başlıklı metnin terör örgütleri listesi içerisine PKK dâhil edildi.

Ocak 2002:

Türkiye'de onlarca üniversitede Kürt dilinde eğitim alma talebiyle binlerce üniversite öğrencisi tarafından rektörlüklere 'Anadilim Var

Olma Koşuludur' başlıklı dilekçeler verildi. Eylem sürecini baltalamak için her türlü baskı ve yıldırma siyasetinin kullanılmasına rağmen kararlı bir tavır sergileyen öğrencilerden yüzlercesinin üniversiteleriyle ilişkisi kesildi. Eylemlere katılan birçok öğrenci izleyen aylarda hapis cezasına çarptırıldı.

21 Mart 2002:

Diyarbakır'da sanatçı Sezen Aksu'nun da katıldığı Newroz etkinliği 700 bin kişinin katılımıyla kutlandı. "İdama hayır" sloganının sıklıkla atıldığı etkinliğe gösterilen ilgi PKK'nin yeni dönem stratejisinin kitlelerce benimsendiği biçiminde yorumlara neden oldu.

4-10 Nisan 2002:

PKK 8. Kongresi toplandı. Bu kongrede, PKK kendisini feshettiğini açıkladı ve yerine Kürdistan Özgürlük ve Demokrasi Kongresi'nin (KADEK) kurulduğunu duyurdu. Tarihe KADEK'in 1. Kongresi olarak geçen bu toplantı aynı zamanda strateji değişikliği sonrası PKK'nin yeni paradigmasının resmileştiği toplantı oldu. Öcalan'ın savunması temelinde yeni paradigmayı benimseyen PKK, hem isim değişikliğine gitmiş, hem de yeni dönem stratejisine uygun bir örgüt tarzı ve üslubu yaratmak istemişti. Dar parti örgütlenmesini aşan, toplumun birçok kesimini kucaklayacak esneklikte bir kongre örgütlenmesi olarak düşünülen KADEK, yukarıdan aşağıya örgütlenen değil, aşağıdan yukarıya gelişen, toplumun bütün kesimlerinin temsil edildiği bir örgütsel model olarak düşünülüyordu. Türk devleti bu değişikliği Kürt hareketinin terörist örgütler listesinin dışında kalmak maksatlı yaptığı yönünde yorumladığından KADEK'in de AB'nin terörist örgütler listesine alınması için yoğun diplomatik faaliyetler içerisine girdi.

3 Ağustos 2002:

TBMM'de yapılan tartışmalar sonucunda idam cezası kaldırıldı. Aynı gün AB reform paketi kapsamında Meclis'ten geçirilen 14 madde içerisinde Kürtçe dâhil anadilde öğrenim ve yayın yasağını kaldırın uyum yasaları da kararlaştırıldı.

Ekim 2002:

PKK, Irak'ta Kandil, Bradost, Zap ve Gare'yi içine alan bölgeyi Medya Savunma Alanları olarak ilan ettiğini açıkladı. Bundan sonra bu bölgeye girecek tüm silahlı güçlerin hedef olacağını belirtti.

3 Kasım 2002:

Türkiye'de yapılan genel seçimler sonrasında AKP yüzde 35 gibi bir oy

oranı olarak 362 milletvekili çıkarmayı başardı. DEHAP, demokrasi ve emek güçleriyle seçime girerken yüzde 6,23 oy aldı. Seçim barajının olmaması durumunda bu oy oranı ile Kürtler mecliste 50'nin üzerinde vekil tarafından temsil ediliyor olacaktı. Diğer yandan, 1990'lar sürecinde kurulan koalisyon hükümetlerinin ortağı olan DYP, ANAP ve DSP gibi partiler siyaset arenasından silinmeye başlarken Türkiye'nin yeni merkez partisinin artık AKP olduğu ortaya çıkacaktı. Türkiye'de askeri ve bürokratik alanları-kaynakları kontrol eden Kemalistleri oldukça rahatsız eden bu seçim sonuçları sonrasında AKP katı bir neoliberal ekonomik siyaset yürütecekken, AB ile adaylık müzakereleri bağlamında rejimin kısmi demokratikleşmesinden yana olduğu görülecekti.

30 Kasım 2002:

Kanun hükmünde kararname ile Kürt illerinin 1987'den bu yana Türkiye'nin geri kalanından külliyen farklı bir hukuk rejimine tabi kılınmasını sağlayan OHAL uygulaması kaldırıldı. 1990'lı yılların sonundan itibaren aşama aşama il bazında kaldırılmaya başlanan OHAL uygulamasının hala sürdüğü Diyarbakır ve Şırnak'ta da kaldırılmasından ardından Kürt meselesinin çözülmesine dair umutlar diri tutuldu. OHAL'in kaldırılmasında kapı aralayan esas etken ise PKK gerillalarının sınır dışına çıkmış olmaları ve PKK'nin Eylül 1999'da ilan ettiği tek taraflı ateşkes sonrası birkaç yıldır süren çatışmasızlık ortamı ve devletin PKK'yi yenilgiye uğrattığına dair inancıydı.

10 Aralık 2002:

KADEK, Kürdistan Ulusal Kongresi (KNK) ile birlikte Belçika'nın başkenti Brüksel'de bir basın toplantısı düzenleyerek 24 maddeden oluşan çözüm deklarasyonu yayınladı. Öcalan'ın talebi doğrultusunda yeni hükümete 15 Şubat 2003 tarihine kadar süre tanıyan KADEK, çözüm için ileri sürülen taleplerin yerine getirilmesini istedi.

1 Mart 2003:

TBMM'de yapılan oylamada Irak'a asker gönderilmesi ve ABD askerlerinin Türk kara ve hava sınırlarını kullanmasına ilişkin tezkere reddedildi. 1 Mart tezkeresinin reddi Türk-Amerikan ilişkilerinde çok ciddi bir sarsıntıya yol açtı. Bozulan ilişkiler Temmuz ayında Süleymaniye'de ABD askerlerinin 11 Türk askerini gözaltına alıp, kafalarına çuval geçirmesiyle doruğa çıktı.

12 Mart 2003

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), PKK lideri Abdullah Öcalan'ın adil yargılanmadığına karar verdi. Mahkeme, davada

Türkiye'nin, gözaltı süresi, adil yargılama hakkı ve kötü muameleye ilişkin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 3., 5. ve 6. maddelerinin ihlal edildiğine hükmetti.

12 Mart 2003

Aynı tarihte HADEP kapatıldı. Anayasa mahkemesinin gerekçesi şu şekildeydi: "Kimi eylemleri yanında terör örgütü PKK'ya yardım ve destek de sağlayarak devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne aykırı nitelikteki fiillerin işlendiği bir odak haline geldiği anlaşıldığından-kapatılmasına karar verilmiştir". HADEP Başkanı Murat Bozlak dahil olmak üzere 46 Kürt siyasetçisine 5 yıllık siyaset yasağı getirildi.

20 Mart 2003:

ABD öncülüğündeki güçler Saddam Hüseyin'i devirmek üzere Irak'ı işgal ettiler. Saddam Hüseyin'in yakalanıp idam edilmesinin ardından yeni bir Irak devletinin kurulması doğrultusunda çalışmalara başlandı. Amerika'nın Irak işgali Güney'deki Kürtler için önemli bir siyasi fırsat teşkil etti. Sonrasında Kürtlerin özerklik hakları Irak anayasasında tanınacakken Türkiye'nin Irak'taki Kürtlerin sahip oldukları ve olabilecekleri siyasi güçten ötürü duyduğu rahatsızlık, meclisten geçirilemeyen savaş tezkeresi yüzünden soğuyan ABD ile ilişkileri yüzünden siyasi bir karşılık bulamadı. İzleyen yıllarda Güney Kürdistan'a yönelik uzlaşmacı bir siyasi hattı takip edecek olan Türk devletinin bu kararının ardında, bölgeyi yeni ve önemli bir pazar olarak gören Türkiye burjuvazisinin de etkisi önemli rol oynayacaktı.

27 Mayıs 2003:

KADEK "Toplumsal Barış İçin Genel Af" kampanyası başlattı. Kısa sürede toplanan bir milyon imza TBMM Dilekçe Komisyonuna DEHAP genel başkan yardımcısı Osman Özçelik tarafından sunuldu.

15 Haziran 2003:

İmralı Cezaevinde avukatlarıyla görüşen Abdullah Öcalan "barış misyonum bitti" açıklamasını yaptı ve hükümete iki ay daha süre tanıdığını, eğer karşılık verilmezse eskisinden daha şiddetli bir savaşın başlayabileceği değerlendirmesini yaptı. Bu konjonktürde 2002 yılından itibaren tekrar Türkiye içerisine girmeye başlayan gerillaların sayısı 2003 sonunda üç bin beş yüz rakamına ulaşacaktı.

27 Haziran 2003:

İçişleri Bakanı Abdülkadir Aksu hükümetin hazırladığı "Topluma Kazandırma Yasası" kamuoyuna açıkladı. Eskinin pişmanlık yasalarının ismi değiştirilerek, daha inceltilmiş bir tarzda hazırlanan yasaya göre

“suça karışmamış örgüt üyeleri serbest bırakılacak, örgüt yöneticileri dışındaki diğer kişiler ise örgütü çökertecek bilgi vermeleri durumunda çok az bir ceza ile tutuklu kaldıktan sonra salı verilecekti”. Beklentileri karşılamayan bu yasa örgüt tarafından tepkiyle karşılandı.

Temmuz 2003:

KADEK Meclisi'nin yaptığı toplantıda ateşkes koşullarının sağlanması ve son aşamada silahların bırakılması için üç aşamalı bir yol haritası belirlendi. KADEK bu toplantının sonuç bildirgesini açıklarken, “eğer Türk devleti bu yol haritasını kabul etmezse savaş gelişir” uyarısında bulundu.

24 Eylül 2003:

İmralı Cezaevinde görüş saatlerinin kısıtlanması, psikolojik baskın ve tecridin artması üzerine Abdullah Öcalan avukatlarına görüşe gelmemelerini söyledi.

27 Ekim-6 Kasım 2003:

KADEK kongresi gerçekleşti. KADEK'in kendisine biçilen misyonu yerine getiremediği, eski tarz örgütlenme ve çalışma anlayışından kurtulmadığı yönündeki eleştiriler doğrultusunda toplanan kongrede, uzun zamandır örgüt içinde yaşanan çekişmelerle bağlantılı olarak görüş ayrılıkları gün yüzüne çıktı. Başkanlık Konseyi üyelerinden Osman Öcalan ve Nizamettin Taş'ın başını çektiği grup ile Cemil Bayık, Duran Kalkan, Murat Karayılan, Mustafa Karasu'nun öncülük ettikleri grup arasında yaşanan mücadelenin temelinde Kongre'nin ABD ile kuracağı ilişkinin niteliği ve örgüt içi sosyal yaşama ilişkin farklı görüşler bulunuyordu. ABD ile daha sıkı bir ilişki kurulmasını öneren Osman Öcalan grubunun hazırladığı “Sosyal Reform Tasarısı”na göre örgüt içinde evlilikler serbest bırakılacak, evlenenlere örgüt destek sunacak, kadın-erkek ilişkilerindeki kısıtlamalar kaldırılacaktı. Osman Öcalan'ın başını çektiği grubun ağır bastığı kongrede karşıt gruptaki kişilerin birçoğu yeni görevlendirmede etkisiz pozisyonlarda konumlandırıldı. KADEK'in feshedildiği bu kongrede yerine Kongra-Gel (Kürt Halk Kongresi) kuruldu. Toplantıda Kongra-Gel, “yeni sisteme denk düşen bir örgütsel yapılanmanın yolunu açacak, kapsayıcı, demokratik, özgür katılıma imkan veren, Leninist parti etkilerini aşan, bu temelde Kürtleri temsil edebilecek, uluslararası kriterlere uygun, meşru, demokratik ve yasal siyaset yapabilen bir muhataplığı geliştirecek bir yapılanma olarak” tanımlanacaktı.

Ağustos-Eylül 2003:

Irak'ta kontrolün ABD'ye geçmesi sonrasında Türkiye, Güney Kürdistan'da konuşlanmış olan PKK kamplarına yönelik aksiyon alın-

ması konusunda ABD'ye yoğun baskı yapmaya başladı. ABD'nin önlem almaması durumunda Kuzey Irak'a yönelik sınır ötesi askeri operasyon tehdidi ile sonuç almaya çalışan Türkiye, ABD ile Türk-Amerikan Yüksek Düzeyli Ortak Savunma Grubu Toplantıları yapsa da ne Irak Bölgesel Kürt Yönetimi ne de ABD ordusu PKK'ye yönelik doğrudan bir saldırıya girişmedi.

4 Aralık 2003

İlk Kürtçe kurs Urfâda "Özel Urfa Kürtçe Kursu" adıyla açıldı. AB yasalarına uyum çerçevesinde ortaya çıkan bu gelişme birçok çevrelerde Kürtlerin kolektif haklarının tanınmasına dair ilk adım olarak yorumlandı. İlerleyen süreç içerisinde diğer birçok ilde Kürtçe kurslar açılacak olmasına rağmen 2005 yılının yaz aylarında ücretli bir şekilde yürütülen bu kursların faaliyetlerinin verili koşullar altında sürdürülmesinin mümkün olamayacağı ortaya çıkınca kurslar teker teker kapandı.

2003 Yılı:

Kürt kaynaklarına göre 2003 yılı içerisinde Türk ordusu tarafından PKK'ye yönelik 104 operasyon gerçekleştirildi. Bu operasyonlar sırasında yaklaşık 50 civarında çatışma yaşandı. Diğer yandan, 1990'lı yıllarla kıyaslanamayacak derecede çatışmasız bir yıl geçirildi.

13 Ocak 2004:

ABD hükümeti PKK ve ona bağlı tüm oluşumları terör örgütleri listesine dahil etti. Yaklaşık 3 ay sonra da AB, PKK'yi terör örgütleri listesine aldı.

Ocak-Şubat 2004:

Kongra-Gel kuruluş toplantısında gün yüzüne çıkan örgüt içi gruplaşma sorunları restleşme aşamasına yükseldi. Örgüt içi krize yol açan bu restleşme sonucunda Osman Öcalan, Nizamettin Taş ve Kani Yılmaz Medya Savunma Alanlarından ayrılarak Musul'a yerleşti. Abdullah Öcalan avukatları aracılığıyla gruplaşmaya müdahale etti ve aradaki sorunların giderilmesini istedi. Mart ayının sonunda Abdullah Öcalan'ın yaptığı çağrı neticesinde Osman Öcalan ve arkadaşları tekrar gerilla alanlarına döndü. Bu süreçte yine Abdullah Öcalan'ın çağrısı üzerine PKK'nin yeniden kurulması amacıyla bir "Yeniden İnşa Komitesi" oluşturuldu. Kongra-Gel içerisinde ideolojik, felsefi bir işleve sahip olacak yeni PKK'nin örgüt içi sorunların çözümü açısından da bir önlem olarak tasarlandığı görüşü ağır basmakta.

Mart 2004:

Kongra-Gel'in İran kolu bir kongre yaparak PJAK (Partiya Jiyana Azadiya Kurdistanê) ismiyle partileşti.

28 Mart 2004:

Türkiye’de yerel seçimler yapıldı. DEHAP’ın Özgür Parti, SDP, ÖDP ve EMEP’le birlikte “Demokratik Güç Birliği” adıyla bir araya gelerek SHP çatısı altında girdiği seçimlerden istenilen sonuç elde edilemedi. 5 il ve 33 ilçede belediye başkanlığı alınsa da DEHAP’ın tek başına aldığı oy oranının altında bir tablo ortaya çıktı.

Mart-Nisan 2004:

PKK gerillalarına yönelik operasyonlarda kayda değer bir artış görüldü. Kürt kaynaklarına göre bu süreçte yaklaşık 30 operasyon gerçekleştirildi. 2004 yazında ise çatışmalar şiddetlenerek arttı. Sonraki aylarda, OHAL’in kaldırılmış olmasına rağmen çatışmaların yoğunlaştığı kırsal alanlara giriş ve çıkışlar yasaklanmaya başlandı. PKK gerillalarının bölgeden çekilmesinden sonra yaşanan çatışmasızlık ortamının sürmesinin mümkün olmayacağı açığa çıktı. Çatışmaların yeniden başlamasıyla Kürt illerinde yapılan gösteri sayısında önceki yıllara nazaran ciddi bir artış gözlemlendi.

16-26 Mayıs 2004:

Kongra Gel 252 delege ile geniş katılımlı bir toplantı düzenledi. Örgüt içi krizin sona erdiği bu toplantıda Abdullah Öcalan’ın AIHM’e sunduğu “Bir Halkı Savunmak” isimli savunması politik rapor olarak kabul edildi ve resmileşti. Öcalan’ın çizdiği strateji ve taktiğin benimsendiği bu toplantıda meşru savunma yöntemi üzerine yoğun tartışmalar yürütüldü. Osman Öcalan grubunun karşı çıktığı bu mücadele yöntemi örgüt tarafından benimsendi ve tek taraflı ateşkesin çift taraflı hale getirilmesi kararı alındı. Cenevre Savaş Sözleşmesi’ne uyacağını ilan eden örgüt çift taraflı ateşkes ilan edilmezse pasif savunmadan aktif savunma pozisyonuna geçeceğini açıkladı.

29 Mayıs 2004:

Osman Öcalan ve Nizamettin Taş yandaşlarıyla birlikte gerilla alanlarından ayrıldı. Böylece kuruluşundan bu yana PKK’dan ilk kez bu oranda büyük bir kopuş yaşandı. Bazı basın organlarında PKK’nin ikiye bölündüğü tarzında yorumlar yapılmasına neden olan kopuşta, birçok yönetici kadronun yanında yüzlerce militan da örgütten ayrıldı. Öncelikle Güney Kürdistan’da Barzani ve Talabani bölgelerinde konumlanan bu kişiler Partiya Welatperez Demokratik (Demokratik Yurtsever Parti) PWD, isminde bir parti kurduklarını ilan etti lakin zaman içerisinde örgütsel bir etkinlik kazanamadı.

1 Haziran 2004:

PKK 1998 yılından beri sürdürdüğü tek taraflı ateşkesi son verdiğini ve “aktif savunma” pozisyonuna geçtiğini açıkladı.

8 Haziran 2004

TRT tarihinde ilk kez Kürtçe yayın yapıldı. "Kültürel Zenginliğimiz" isimli program ile Kürtçe yayına başlanması AB müktesebatına uyum çerçevesinde ortaya çıktı. Diğer yandan, Kürt hareketine yönelik rejimin tavrında herhangi bir değişikliğin olmadığı koşullarda açılmaya başlayan kültürel alan işleyen siyasi süreçle kıyaslandığında ironik bir hal teşkil etse de sonraki yıllarda Kürt hareketinin varoluş nedenlerini ortadan kaldırmaya yönelik hegemonik bir proje halini alacaktı.

9 Haziran 2004:

TBMM'de 2 Mart 1994'de bütün dünyanın gözleri önünde yaka paça tutuklanan DEP milletvekilleri Leyla Zana, Hatip Dicle, Selim Sadak ve Orhan Doğan'ın tahliye edilmelerine karar verildi. Temmuz ayı içerisinde bölgede eski vekillerin katıldığı coşkulu mitingler yapıldı.

14 Haziran 2004

Özgür Yurttaş Hareketi "Öcalan'a Özgürlük" isimli bir kampanya başlattı. Bu kampanya doğrultusunda Diyarbakır Valiliği'ne Kürt meselesinin çözülmesi için Öcalan'ın muhatap alınmasını talep eden yaklaşık 30 bin adet dilekçe teslim edildi. İstanbul'da 51 bin civarında, Nusaybin'de yaklaşık 3 bin, Bismil'de 11.541, Doğubeyazıt'ta 4.670, Batman'da 11.180, Mazıdağı'nda yaklaşık 6 bin, Kızıltepe'de yaklaşık 6 bin olmak üzere toplamda yüz binlerce dilekçe toplandı. Kampanyaya katılan bazı eylemciler tutuklanırken bazıları da Yeşil Kartlarını yitirme tehdidi ile karşılaştılar.

Haziran 2004:

Öcalan hazırlayıp AİHM'e sunduğu "Bir Halkı Savunmak" isimli savunmaları Çetin Yayıncılık tarafından yayınlandı. Yeni geliştirdiği "demokratik ekolojik toplum paradigması" nı derinleştirdiği bu savunmalarda Öcalan teorik değerlendirmelerin yanında Kürt hareketinin somut örgütsel yapısının nasıl olması gerektiğine ilişkin program ve tüzük niteliğinde önerilerde bulunuyordu.

Ekim 2004

Türkiye'nin ve Kürt bölgesinin farklı illerinden gelerek çatışmaların yoğunlaştığı Cudi Dağı gibi kırsal alanlara giderek sivil itaatsizlik eylemi yapmayı planlayan yüzlerce Canlı Kalkan Girişimi eylemcisi yoğun baskı ile karşılaştı.

Kasım 2004

Eski DEP milletvekillerinin de içerisinde yer aldığı Demokratik Toplum Hareketi çalışmalarına başladı. İzleyen aylarda siyasetçilerle,

sivil toplum kuruluşlarıyla ve halkla hem bölgede hem de Türkiye metropollerinde bir dizi toplantılar yapıldı. Oluşturulacak yeni legal partinin yapısı hakkında etkileşimlerde bulunuldu.

21 Kasım 2004

12 yaşında olan Uğur Kaymaz polisler tarafından 13 kurşun sıkılarak “terörist” olduğu gerekçesiyle babasıyla birlikte öldürüldü. Sonrasında Türk devletinin Kürtlere yönelik işlediği insan hakları ihlallerinin sembolü haline gelen Uğur Kaymaz cinayetini işleyen polisler hakkında 7 yıldır sürmekte olan yargılama sürecinden herhangi bir cezai işlem çıkmadı.

Aralık 2004

DEHAP Gençlik Kolları tarafından “Farklılıklara Evet, Ayrılıkçılığa Hayır” temalı başlatılan imza kampanyasına yüz binlerce insan iştirak etti. Diyarbakır’da yapılan ve Avrupa Birliği’ne seslenmeyi amaçlayan gösteride yüz binlerce eylemci tarafından Kürt meselesine çözüm bulunması istendi.

8 Aralık 2004:

İçerisinde Leyla Zana, Kendal Nezan, Mehmet Uzun gibi kişilerinde bulunduğu Türkiye Kürtlerinden yaklaşık 200 aydın Herald Tribune ve Le Monde gazetelerine “Türkiyede Kürtler Ne İstiyor?” başlıklı bir ilan verdi. AB müzakere süreci öncesinde Kürt meselesinin çözümü için taleplerin sıralandığı ilanda, müzakere sürecinde Kürtler açısından olmazsa olmaz koşullar uluslararası kamuoyuna ilan edildi.

17 Aralık 2004:

Avrupa Birliği Zirvesi yapıldı. Zirvede yapılan uzun pazarlıklar sonrasında AB, Türkiye ile tam üyelik müzakerelerinin 3 Ekim 2005 tarihinde başlatılması kararını aldı.

2004 Yılı:

2004 yılı Türk ordusu içinde kaynamaların olduğu bir yıl olarak geçti. İçerisinde kuvvet komutanı düzeyinde generallerinde bulunduğu üst düzey subayların darbe yapmak için toplantılar yaptığı sonraki yıllarda ortaya çıktı.

16 Ocak 2005:

Türkiye devleti 1990’lı yılların savaş sürecinde boşalttığı köyler için ilk tazminatı Elazığ’ın Palu İlçesinde verdi. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’ne giden binlerce zorunlu göç davasının Türkiye devletinin aleyhine sonuçlanması yüzünden yüklü miktarlarda tazminatlar

ödemek zorunda kalan devlet çareyi iç hukuk yolunu açmakla buldu. İspat yükünü mağdurların üzerine yükleyen, tazminat kararlarını veren komisyonların mağdurlarla avukatlar aracılığıyla pazarlık yaptığı ve faili meçhul cinayetler için 14.500 TL'lik tazminat tutarı öngörerek manevi tazminat içermeyen bu devlet projesi oldukça etkin bir şekilde yürütüldü. Devlet, ödediği tazminatları 16 Haziran 2004'te kabul edilen "Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılanması Hakkında Kanun" üzerinden yaparken Kürtlere yönelik işlediği insan hakları ihlallerini Kürt hareketinin üstüne yıkmayı başarmakla birlikte, sonraki süreçte altına imza attığı bağlayıcı uluslararası hukuki anlaşmalarda dezavantajlı taraf olmaktan kendisini kurtardı. Mağdurları temsil eden kimi Kürt avukatların çıkarıcı yaklaşımları yüzünden köyleri yakılarak bölge illerinde kent merkezlerine yerleşen veya Türkiye metropollerinde proleterleşen birçok Kürt ailesinin adilane yürütülmeyen tazminat süreci dolayısıyla mağduriyetleri kat be kat arttı.

Mart 2005

Mersin'de yapılan Newroz kutlamaları esnasında Türk bayrağının yakıldığı iddiasına dayanarak Türkiye'de egemen yapılar tarafından şovenist bir bayrak kampanyası başlatıldı. TSK'nın ve hükümet yetkililerinin konu hakkında yaptığı açıklamalar bu siyasi-toplumsal kampanyanın kapsamı hakkında fikir vericiydi. Genelkurmay başkanlığının provokasyonun ardından yaptığı açıklamada Kürtlere dair "sözde vatandaşlar" tabirini kullanması, bütün Kürtleri hedefleyen bir linç kampanyasının fitilini ateşledi. Aylarca süren bu kampanya aracılığı ile Türkiye'de banal milliyetçilik zirve yaparken bayrak asmayanlar vatan haini olarak kodlandı. Kürt meselesi bağlamında PKK'nin silahlı eylemlere başlayabileceğini duyurması sonrasında, sürecin sertleşeceği netleşmişken bayrak provokasyonu devletin derinlerinden gelirken ve Türk toplumunu hizaya çekmeyi amaçlarken Kürtlere gözdağı vermeyi hedefleyen bir hamle olarak ortaya çıktı. Bayrak provokasyonu sonrasında Balıkesir, Mersin, Adana, İstanbul, İzmir, Sakarya, Trabzon ve Bilecik gibi illerde Kürtlere yönelik linç girişimleri ve yağmalamalar gerçekleşti. Provokasyonu organize eden kişinin Ali Kutlu olduğu Emniyet tarafından iddia edilecek ve Kutlu'nun Mersin Vatansever Kuvvetler Güç Birliği (VKGB) üyesi olarak Ergenekon davası bağlamında yargılandığı ortaya çıkacaktı.

4 Nisan 2005:

İlan edilen barış süreci sonrasında Türkiye devletinin Kürt meselesinin çözülmesi için kayda değer herhangi bir adım atmadığını belirten Kürt hareketi, yeniden PKK ismini alarak aktif savunma stratejisine

geçeceği sınıyallerini verdi. PKK'yi Yeniden İnşa Komitesi yayınlağı taslak çerçeve de PKK'nin reel sosyalizm ile klasik ulusal kurtuluşçu çizginin ötesinde Öcalan tarafından formüle edilen "demokratik, ekolojik ve cinsiyet özgürlükçü toplum paradigması" temelinde mücadelesine devam edeceğini açıkladı. PKK'nin "devlet odaklı, iktidar amaçlı, milliyetçi ve savaşa endekli bir parti" olmayacağını duyurmakla birlikte "tüm parçalarda Kürt sorununun çözümünü, demokratik esaslara dayalı olarak, tüm ulusu konfederatif temelde ve komşu halklarla dayanışma ve özgür birlik dahilinde" örgütlemeyi amaçladığını belirtti.

12 Mayıs 2005:

AİHM, Öcalan'ın bağımsız ve tarafsız bir mahkemede yargılanmadığı gerekçesi ile yeniden yargılanması ve dava dosyasının yeniden açılması yönünde aldığı tavsiye kararını açıkladı. Öcalan'ın avukatlarının başvurusu üzerine Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından değerlendirilen başvuru reddedildi. Son olarak Avrupa Konseyine götürülen karar orada da dikkate alınmayarak Öcalan'ın aleyhinde bir karara imza atıldı.

4-21 Mayıs 2005:

Kandilde toplanan Kongra-Gel Genel Kurulu, Öcalan'ın önerdiği "Demokratik Konfederalizm" ilkelerini benimsediğini duyurdu. Bu doğrultuda yeni bir örgütsel yapılanma olarak Koma Komalen Kürdistan (KKK) sistemine geçilmesi çalışmalarını başlatıldı. KKK isminin farklı çağrışımlar yaptığı düşünülerek sonrasında değişikliğe gidilecek ve Kürt hareketinin tüm fragmanlarının yürütücüsü olarak işlerlik kazanacak olan Koma Civakên Kurdistan (KCK) halini alacaktı.

6 Temmuz 2005:

Eski HADEP Genel Başkan yardımcısı Hikmet Fidan Diyarbakır'da uğradığı silahlı saldırı sonucunda öldürüldü. Saldırıyı, PWD oluşumu ile ilişki de olduğu gerekçesiyle PKK'nin işlediği iddia edildi.

14 Temmuz 2005:

Avrupa Kürt Dernekleri Federasyonu (KON-KURD), "Öcalan'ı Siyasi İradem Olarak Kabul Ediyorum" başlığıyla bir imza kampanyası başlattı. Ağustos ayında Türkiye'de de başlatılan imza kampanyasını Özgür Yurttaş Girişimi yürüttü. Sonrasında referanduma çevrilen kampanya boyunca dört milyona yakın imza uluslararası kuruluşlara ve Türkiye'de yetkili mercilere gönderildi.

12 Ağustos 2005:

AKP hükümetinin Kürt meselesine dair makro siyasi bir değişiklik

arayışında olduğunu Tayyip Erdoğan Diyarbakır'da yaptığı konuşma ile dile getirdi. Kürt meselesinin çözülmesine dair umut verici olarak görülen bu konuşmaya Kürt hareketi olumlu ve ihtiyatlı bir şekilde yaklaşırken somut adımlar atılması gerektiğinin altını çizdi. Sonraki süreçte liberal aydınlar tarafından "Kürt açılımı" için referans noktası olarak tayin edilecek olan bu konuşma sırasında Erdoğan, "Büyük devlet, güçlü millet kendisi ile yüzleşerek, hatalarını ve günahlarını masaya yatırarak geleceğe yürüme güvenine sahip millet ve devlettir" diyecekti. Konuşma esnasında bölgesel milliyetçiliğin ve terörün en ciddi sorun olduğunu iddia eden Erdoğan, Türkiye'de rejimin demokratikleşmesi için kararlı bir duruş sergileyeceklerini iddia etse de ileriki yıllar bu konuşmada ortaya konan perspektiften çok daha geriye gidileceğini gösterecekti.

21 Ağustos 2005

2005 yazı boyunca şiddetlenen operasyonlar ve PKK eylemleri sonucunda yeniden 1990'lar sürecine doğru gitmekte olan süreci şekillendirmek adına Koma Komalen Kurdistan yaptığı açıklamada "20 Ağustos'tan 20 Eylül 2005 süresi boyunca silahlı güçlerini aktif savunmadan pasif savunma pozisyonuna çekerek barış ve demokratik çözüm yolunun açılması ve çözüm sürecinin gelişmesine böylece katkı sunulması" için çatışmasızlık inisiyatifi aldığını duyurdu. Adalet Bakanı ve Hükümet Sözcüsü Cemil Çiçek ise açıklama yaparak, PKK'nin "eylemsizlik" kararı almasının hükümet tarafından ciddi bulunmadığını dile getirerek Kürt hareketinin çatışmasızlık çabalarının devlet nezdinde karşılığının olmayacağına dair klasik devlet yaklaşımının henüz değişmediğini tescilledi.

23 Ağustos 2005:

Ateşkes çağrısının devlet nezdinde yankı bulmadığı bu günlerde Türkiye'nin çeşitli illerinde yaşayan Kürtlere dönük linç girişimleri gündeme gelmeye başladı. 23 Ağustos'ta İzmir'in Seferihisar ilçesinde 1500 kişilik bir kalabalık "yaşasın PKK" diye slogan attığı ileri sürülen bir grup Kürt gencini linç etmeye çalıştı. Aynı gün Trabzon'un Maçka ilçesinde bir başka linç girişimi daha yaşandı. Beş gün sonra Balıkesir'in Ayvalık ilçesine bağlı Cunda Adası'nda 500 kişilik bir grup Kürtlere ait dükkanları tahrip edip Türk bayrakları astı. Saldırıları Türkiye'nin çeşitli il ve ilçelerine yayılarak devam etti.

5 Eylül 2005:

PKK'nin silahlı eylemlerinin yeniden başlaması sonrasında Kürt hareketinin propaganda alanını her mecrada daraltma stratejisini izleyen Türk devletinin diplomatik faaliyetleriyle ilişkili olarak Almanya

devleti Özgür Politika Gazetesi'ni kapatarak, gazetenin basın faaliyetlerini durdurdu. ROJ TV'nin yayın yapmasını engellemek adına Türkiye ve ABD'nin Danimarka hükümetine yaptığı baskılar dönem itibari ile sonuç vermedi.

24-25 Ekim 2005:

Demokratik Toplum Hareketi kurucular kurulu "Parti Kuruluş Toplantısı"nı Ankara'da gerçekleştirdi ve "Demokratik Toplum Partisi"nin kurulmasını kararlaştırdı. Kurucu eşbaşkanlığına Aysel Tuğluk ve Ahmet Türk'ün getirildiği parti 9 Kasım tarihinde İçişleri Bakanlığı'na kuruluş dilekçesini verdi.

Ekim 2005:

Irak devletinin yeni anayasası kabul edildi. Buna göre Güney Kürdistan'da federal bir Kürt yönetiminin oluşturulması kararı alındı.

9 Kasım 2005

Şemdinli'de eski PKK tutuklusunu Seferi Yılmaz'a ait olan Umut Kitapevi bombalandı. Olay esnasında bir kişinin ölümüne sebebiyet veren JİTEM ve Emniyet mensubu kişilerin halk tarafından derdest edilmesi sonucunda yapılan kontra-eylem planı ve silahlar olay mahallinde bulunan bir arabanın bagajından çıktı. Devletin 1990'lı yıllarda sıkça kullandığı ve yeniden dolaşıma sokmaya çalıştığı pratiklerin afişe olmasına rağmen konu ile alakalı başlatılan hukuki sürece TSK'nın müdahale etmesi ve ilgili savcıyı görevinden azlettirmesi sonucunda dava rafa kaldırıldı. Genelkurmay Başkanı Yaşar Büyükanıt ise bu kontra-eylemde adı geçen ve 1990'lı yıllarda devlet adına yaptığı kanun dışı işlerle tanınan ve halk arasında Mutkili Ali olarak bilinen astsubay Ali Kaya için "Tanırım, iyi çocuktur" ifadesini kullandı. Olay sonrası tutuklanan astsubaylar Ali Kaya ve Özcan İldeniz sivil mahkeme tarafından mahkum edildi. Fakat yapılan itiraz üzerine dava askeri mahkemeye kaydırıldı ve astsubaylar tahliye edildi.

Mart 2006

Tevgera Ziman û Perwerdehiya Kurdî (Kürt Eğitim ve Dil Hareketi) başlatıldı. Birçok kişinin ismini 2010 yılında gerçekleştirilen okul boykotu ile duyacağı bu hareket (TZP-Kurdî), Kürtlerin Türkiye'de asimile edilmesine ve Kürtçe'nin kamusal ve resmi alanlarda kullanılması üzerindeki baskılara yönelik tabandan bir kültürel farkındalık hareketi başlattı. Aynı zamanda Kürtçe öğrenimini de yaygınlaştırmayı hedefleyen bu hareket, 2007'nin Şubat ayında 25 ilden gelen katılımcılarla kapıldığı konferans sonrasında yürüttüğü faaliyetlerle önemli bir toplumsal desteğe ve güce kavuşacaktı.

28 Mart 2006:

Şenyayla bölgesinde 14 gerillanın katledilmesi ve 4 cenazenin Diyarbakır'a getirilmesi üzerine şehir merkezinde günlerce süren olaylar çıktı. Diyarbakır'da olaysız geçen Newroz kutlamaları sonrasında barış ümitleri kabaran kente kimyasal silahlar kullanılarak öldürüldüğü iddia edilen gerilla cenazelerinin gelmesi, Kürt meselesinin çözümsüzlüğe terk edilmesine dair halk öfkesinin sokaklara taşmasına yol açtı. Eylemcilerin hedef aldığı yerler ağırlıklı olarak devlet binaları olmakla birlikte, bankaların ve sermayeyi temsil eden kimi işyerlerinin de hedef alınması tepkinin sınıfsal içeriği olduğu şeklinde yorumlandı. Kentin kontrolünün zaman zaman eylemcilerin eline geçmesinin tedirginliği ile hareket eden kolluk kuvvetleri eylemcilere karşı katıksız şiddet kullanmaya yolunu seçti. Başbakan R. Tayyip Erdoğan'ın "çocukta olsa, kadın da olsa, güvenlik kuvvetleri gerekeni yapacaktır" sözünün tekabül ettiği pratiğin ne olduğu kısa süre içinde ortaya çıkacaktı. Mehmet Işıkçı (1987), Mehmet Akbulut (1988), Abdullah Duran (1996), Tarık Ataykaya (1983), Mahsum Mızrak (1988), 26 yaşında olan Mustafa Eryılmaz, 6 yaşında olan Enes Atay, 8 yaşında olan İsmail Erkek, 78 yaşında olan Halit Söğüt ve 19 yaşında olan Emre Fidan kolluk kuvvetlerinin kullandığı ateşli silahlarla veya aldıkları darbeler sonucunda yaşamlarını yitirdi. Toplamda 543 kişi olaylar süresince gözaltına alınırken 365 kişi tutuklandı.

17 Mayıs 2006:

Danıştay saldırısı gerçekleşti. Devlet içinde odaklanmış Ergenekon örgütü ile bağlantılı olduğu iddia edilen avukat Alparслан Arslan tarafından gerçekleştirilen saldırıda bir Danıştay üyesi hayatını kaybetti. Aynı ekibin daha önce Cumhuriyet Gazetesi'ne yönelik bombalı saldırıda bulunduğu, Türkiye'de kaos ortamı yaratıp, darbe yapmak istedikleri daha sonra hazırlanan iddianamelerde dile getirildi.

29 Haziran 2006

Terörle Mücadele Yasa tasarısı, Meclis Genel Kurulu'nda kabul edildi. Bu yasanın çıkarılmasındaki temel amaç Kürt hareketinin düzenlediği gösterilere katılanlar için cezai yaptırımların artırılmasıydı. Bu yasa ile Türkiye'de ifade özgürlüğünün alanları kayda değer bir şekilde daraltılmakla birlikte bireyler için Kürt hareketi ve sol muhalefetle ilişkili olmanın cezai maliyeti artırılarak bu siyasetlere sempati duyanların siyasi etkinliklere aktif katılımları engellenmeye çalışıldı. Yasa çerçevesinde Kürt hareketinin düzenlediği gösterilere katılan herkesi örgüt üyeliği ve/veya propagandası suçlamasıyla yargılamak açık şekilde yasallaşırken "terörle" mücadelede görev alanlar, kolluk

kuvvetlerinin ve muhbirlerin isimlerini yayınlamak dahi yıllarca hapis cezası anlamına gelecekti. Esasen, kolluk kuvvetlerinin baskı ve tutuklama yolu ile ilgili siyaset ile ilişkili olduğunu düşündüğü herkesi terör suçundan tutuklamasına olanak tanıyan bu yasanın toplumsal sonuçları ağır oldu. Kamuoyunda ‘TMK Mağduru Çocuklar’ olarak bilinen ve gösterilere katıldıkları gerekçesiyle örgüt üyeliğinden ve/veya propagandasını yapmaktan ötürü binlerce çocuk tutuklandı.

14 Ağustos 2006:

İngiltere, PKK, Kongra-Gel ve KADEK’i yasa dışı ilan etti.

28 Ağustos 2006:

Türkiye’nin diplomatik girişimleri sonucunda ABD, Irak ve Türkiye arasında PKK ile mücadele etmek maksatlı üçlü mekanizma oluşturuldu. Anlık istihbarat paylaşımından karar alma süreçlerini hızlandırmaya kadar geniş bir kapsamda işbirliği yapılması için her ülkeden bir koordinatör atandı. Emekli generallerin koordinatör olarak atandığı bu mekanizma birkaç yıl boyunca varlığını sürdürse de, zaman içerisinde yapılan işbirliğinin PKK’yi askeri alanda tasfiye etmeye muktedir bir sonuç üretemeyeceğinin netleşmesiyle *de facto* olarak atıl kaldı.

30 Ağustos 2006:

Yüksek Askeri Şurada alınan karar doğrultusunda Hilmi Özkök’ün yerine Genelkurmay Başkanlığı pozisyonuna Yaşar Büyükanıt getirildi. Savaş konusundaki sert söylemleriyle dikkat çeken Yaşar Büyükanıt’ın ilk icraatlarından birisi Meclis’ten sınır ötesi bir operasyon için izin çıkarılmasını istemek oldu. Darbe heveslilerinin oldukça umut bağladıkları Büyükanıt döneminde de ordu içindeki sorunlar devam etti.

13 Eylül 2006:

Diyarbakır’da, ailelerin dinlenmek için gittiği Koşuyolu Parkı yakınlarında bomba patladı. 17 kişinin yaralandığı saldırıda biri bebek olmak üzere 11 kişi yaşamını yitirdi. Eylemi gerçekleştiren Hikmet Topal, Emniyet Müdürlüğü’nde verdiği ifadesinde birçok muvazzaf askerin ismini sayacak ve bombalama emrini ve gerekli lojistiği bu isimlerden aldığını dile getirecekti. Haziran ayından itibaren Kürt hareketine ve Kürtlere yönelik geliştirilen yeni baskı rejiminin 90’lı yıllarda gerçekleştirilen derin operasyonlara benzer bir girişim ile göz dağı vermeye çalıştığı düşünülüyor. Saldırıda Türk İntikam Tugayı isimli yeni derin organizasyonun adı geçse de hakkaniyetli bir şekilde işlemeyen yargılama süreci birçok aydınlatılması gereken noktayı karanlık bıraktı.

1 Ekim 2006:

DTP'nin Eylül ayında yaptığı çağrı sonrasında PKK yeni bir ateşkes ilan etti. Çatışmaların tekrar başlaması PKK'nin savaşın haksız tarafı olarak gösterilip, tepkiler almasına yol açıyordu. Hem ulusal, hem de uluslararası alanda baskılarla yüz yüze kalan PKK ateşkes ilan etti. Türkiye devleti ateşkesi yine dikkate almadı. Bölgesel ve uluslararası güçlerden aldığı destekle operasyonlara devam etti.

7 Ekim 2006:

1990'lar sürecinde Kürt hareketine karşı yürütülen gayr-i nizami harp stratejisinin en önemli yürütücülerinden olan Mehmet Açar, DYP Genel Başkanı olduktan sonra 'dağda çatışacaklarına, düz ovada siyaset yapınlar' çıkışını yaparak PKK'nin siyasallaşmasının Türkiye'nin hayrına olacağını belirtti. Diğer siyasetçilerin ve Türk Silahlı Kuvvetleri'nin dönem itibari ile verdikleri tepkiye bakılacak olursa rejimin henüz bu fikri içselleştirmeye niyeti olmadığı ortaya çıkacaktı.

12 Ocak 2007:

Kürt meselesinin barışçıl bir şekilde çözülmesi amacıyla inisiyatif alan bir grup aydın ve akademisyenin aylarca süren organizasyon çabası 'Türkiye Barışını Arıyor' konferansının düzenlenmesi ile somutlaşan bir girişim halini aldı. 1 Eylül 2007'de Türkiye Barış Meclisi'nin ilan edilmesiyle yeni bir boyut kazanacak olan bu girişimin temel duruşunu anlatan ilke, Yaşar Kemal'in dile getirdiği "Ya gerçek demokrasi ya da hiç" cümlesi oldu. PKK ile Türk Silahlı Kuvvetleri arasında yaşanan çatışmaların yoğun bir hal alması, akan kana dur diyen entelektüelleri bir araya getirirse de yapılan çağrılara Türkiye devleti sessiz kaldı.

19 Ocak 2007:

Hrant Dink öldürüldü. Son yıllarda Türkiye'nin Ermeni Soykırımı ile yüzleşmesine dair atılan adımlar sonrasında ortaya çıkan devlet refleksi, TCK'nın yeniden düzenlenmesi ve Türklüğe hakaretin oldukça muğlak bir hukuki çerçevede suç kapsamına alınmasıydı. Hrant Dink'i hedef alan siyasi-medyatik kampanya sonrasında resmi olarak reşit olmayan Ogün Samast'a işlettirilen bu cinayetin işleneceğinden Emniyet'in ve TSK'nın haberdar olduğu sonradan ortaya çıkacaktı. Dink'in öldürülmesi sonrasında gösterilen toplumsal refleks oldukça kabarık olmasına rağmen 4 yıldır süren yargı sürecinde henüz bir sonuç elde edilemedi.

7 Şubat 2007:

Abdullah Öcalan ateşkesin iki ay daha uzatılması çağrısı yaptı. Nisan ayında yapılacak cumhurbaşkanlığı seçimleri öncesinde ateşkesin faydalı olacağı dile getirildi.

1 Mart 2007:

İtalya'nın başkenti Roma'da yapılan basın toplantısında İmralı Cezaevi'nde Abdullah Öcalan'ın zehirlendiği ileri sürüldü. İddialar üzerine 5 Mart'ta Adalet Bakanlığı'nın adaya gönderdiği doktorlar Öcalan'ı muayene etti. Doktorların açıklamasını yeterli bulmayan PKK, bağımsız bir doktorlar heyetinin adaya gönderilmesini istedi. Bu temelde "Öcalan'ın sağlığı sağlığımızdır" ismiyle bir kampanya başlatıldı. Yapılan eylemler sonrasında bir CPT heyetinin adaya gitmesine izin verildi.

27 Nisan 2007:

Türkiye'de cumhurbaşkanlığı seçimlerinin ilk tur görüşmelerinin yapılacağı toplantıdan birkaç saat önce Genelkurmay Başkanlığı'nın internet sitesinde sonradan e-muhtıra olarak değerlendirilecek bir bildiri yayınlandı. Cumhurbaşkanlığı seçim sürecinde öne çıkan laiklik tartışmalarında taraf olduğunu söyleyen Genelkurmay Başkanlığı, "Ne Mutlu Türk'üm Diyene" anlayışına karşı çıkan herkesin Türkiye cumhuriyetinin düşmanı olduğunu ilan etti. AKP hükümetinin Cumhurbaşkanı adayını Abdullah Gül'ün önünü kesmek amacıyla yapılan engelleme girişimleri bununla sınırlı kalmadı, seçim yöntemi-ne dair hukuki başka engeller daha ileri sürüldü. Ordu ve yargı merkezli Kemalist yönetici elitlerin tüm engelleme çabalarına rağmen Abdullah Gül Meclis'te çoğunluğu sağlayarak cumhurbaşkanı seçildi.

4 Mayıs 2007:

Başbakan Tayyip Erdoğan ve Genelkurmay başkanı Yaşar Büyükanıt arasında Dolmabahçe görüşmesi gerçekleşti. Sonucunda basına açıklama yapılmayan ve 2 saat 15 dakika süren görüşmenin içeriği bugüne kadar da bir sır gibi saklı kaldı. AKP ile ordu arasında bir anlaşmaya, mutabakata varıldığı iddia edildi.

27 Haziran 2007:

Ümraniye'de bir evde ele geçirilen el bombaları nedeniyle içerisinde emekli askerlerin de bulunduğu çok sayıda kişi tutuklandı. Daha sonra Ergenekon operasyonu ismini alacak bu davada dalgalar halinde yeni tutuklamalar yapılacak, ilerleyen dalgalarda muvazzaf askerlerin ve emekli generallerin de tutuklanması gündeme gelecekti.

30 Haziran 2007:

Eski DEP milletvekili Orhan Doğan hayatını kaybetti. 10 yıllık tutukluluğun ardından 2004 yılında tahliye olan Doğan, 24 Haziran günü seçim mitinginde konuşmak üzere gittiği Doğubeyazıt'ta konuşma esnasında fenalaşmış ve hastaneye kaldırılmıştı.

22 Temmuz 2007:

Meclisin aldığı karar doğrultusunda erken genel seçim yapıldı. % 10 seçim barajı engelinden dolayı “Bin Umut Adayları” ismiyle seçimlere demokrasi ve emek güçleriyle beraber bağımsız katılan DTP, 22 milletvekili çıkardı. Yüzde 46.6 oy oranıyla AKP birinci parti olurken, yüzde 20.8 ile CHP, yüzde 14.5 ile MHP parlamentoya girdiler.

17 Ekim 2007:

TBMM ordunun talebi üzerine Güney Kürdistan’a yönelik bir “savaş tezkeresi” çıkardı.

21 Ekim 2007:

PKK gerillalarının Oramar’da Dağlıca Karakolunu hedef alarak düzenlediği eylemde Kürt kaynaklarına göre 40 asker öldürülürken Genelkurmay ise 12 askerin öldürüldüğünü bildirdi. Bu güvenlik zafiyetini meşru göstermek için TSK ve ilgili medya Kürt asker Ramazan Yüce’yi hain olarak suçladı. PKK tarafından esir alınan 8 askerin kaçırıldığını günlerce inkar eden TSK, ROJ TV’de kaçırılan gerillalarının görüntülerin yayınlanması sonrasında gerçeği daha fazla gizleyemedi. Taraf gazetesinin öncülüğünü yaptığı TSK’yı karşısına alan liberal söylemin yaygınlaşması bakımından bu saldırı bir kırılma noktası teşkil etti. Kaçırılan askerler meselesinin çözülmesi yönünde tartışmalar yapılırken dönemin Adalet Bakanı M. Ali Şahin “Teslim olmasalardı, keşke olsalardı” diyerek milliyetçiliğin insan yaşamının değerini nasıl hiçe saydığına dair bariz bir örnek sundu. Esir alınan askerleri DTP’li vekillerin Güney Kürdistan’daki PKK kamplarına gidip Türkiye’ye getirmesi sonucunda sorun çözüldü.

26-28 Ekim 2007:

DTP’nin Diyarbakır’da düzenlediği Demokratik Toplum Kongresi’nde “Demokratik Özerklik” talebi dile getirildi. Aynı toplantıda sınır ötesi operasyonlara karşı çıkılırken, linç girişimlerinin yaratıldığı tehlikeye işaret edilecekti.

Ekim-Kasım 2007:

Öcalan’ın aşama aşama zehirlenerek öldürülmeye çalışıldığı iddiasıyla, Öcalan’ın tecrit koşullarını protesto etmek amacıyla Kürt hareketi yeni bir mobilizasyon hamlesi başlattı. Sonraki haftalarda hem PKK’ye karşı yapılması planlanan operasyonu hem de Öcalan’a yönelik tecrit siyasetini protesto etmek amacıyla Êdi Bese (Artık Yeter!) Hamlesi başlatıldı. Hem Kürt bölgesinde hem de Avrupada yapılan sayısız eylem, dönem itibari ile Kürt meselesinin yakıcılığını canlı tutmak konusunda oldukça ses getirdi. Bu süreçte hem Türkiye metro-

pollerinde hem de bölgede araç yakma eylemleriyle Kürt hareketi politik şiddet repertuarını genişletti. Kürt meselesinin ateşinin devlet tarafından sadece Kürtleri yakacak şekilde tecrit edilmesine karşı geliştirilecek reflekse dair işaretler aylarca sürecek olan Êdî Bese Hamlesi ile verilmiş oldu.

5 Kasım 2007:

Başbakan Erdoğan ile ABD başkanı Bush arasında Washington'da bir görüşme gerçekleştirildi. Dağlıca Baskını'nın ardından gerçekleştirilen görüşmede Bush PKK'den "Türkiye, Irak ve ABD'nin ortak düşmanı" şeklinde bahsetti. PKK'nin tasfiye edilmesi için ABD, Türkiye ve Irak arasında askeri yetkililerden oluşan yeni bir üçlü koordinatörlük sistemi oluşturulan görüşmede, ABD'nin Türkiye'ye anlık istihbarat desteği vermesi kararlaştırıldı. KDP ve YNK'nin de Türkiye'ye destek vermesiyle PKK'nin Irak'ta yürüttüğü siyasal faaliyetler ve Maxmur Kampı üzerinde baskılar arttı.

16 Aralık 2007:

Türk Hava Kuvvetlerine 50 savaş uçağı Güney Kürdistan'daki Kandil, Xakurke, Xinere alanlarını bombaladı. ABD'nin verdiği anlık istihbarat desteği ile gerçekleştirilen saldırı Genelkurmay Başkanlığı tarafından büyük bir başarı olarak basına yansıtıldı ve yüzden fazla PKK'linin öldüğü iddia edildi. PKK ise saldırıda köylerinde hedef alındığını, beş gerilla ile iki köylünün yaşamını yitirdiğini açıkladı. ABD'nin anlık istihbaratına dayanarak geliştirilen bu saldırılar ilerleyen günlerde de devam etti. Büyük bir zafer havasında yansıtılan bu saldırılarla psikolojik bir üstünlük sağlamak istendi.

3 Ocak 2008:

Diyarbakır'da patlayan bomba nedeniyle ikisi öğrenci beş sivil vatandaş hayatını kaybetti. Askeri personel aracının hedeflendiği saldırıyı yerel bir birimin kendi inisiyatifi içerisinde gerçekleştirdiğini açıklayan KCK, yaşanan can kayıplarından dolayı halktan özür dilediğini açıkladı.

21 Şubat 2008:

Türk ordusu Güney Kürdistan'da bulunan PKK kamplarına ve gerillalarına yönelik on binlerce askerin katıldığı kapsamlı bir askeri operasyon başlattı. Ağır mevsim koşullarına rağmen başlatılan kara operasyonu Zap Vadisi'nde gerilla direnişiyle karşılaştı ve ağır kayıplar vererek geri çekildi. Hem ulusal ölçekte hem de uluslararası mecralarda yıllardır dış güçlerin Türkiye'nin "terörizm" ile mücadelesine yeterince destek vermemesinden yakınan Türk devletinin ABD'nin yüksek

askeri teknolojisine dayalı anlık istihbarat paylaşımına rağmen başarısız olması, PKK karşısında askeri üstünlük kurmanın hayli zor olduğunu ortaya çıkardı. İzleyen süreçte TSK, PKK kamplarını hedef alan top atışlarını ve hava operasyonlarını sürdürse de PKK'nin askeri gücünü temelden etkileyebilecek bir kayıp verdiremedi. Bu süreçte, Kürt bölgesinde operasyon karşılığı sayısız protesto eylemi gerçekleştirildi.

24 Şubat 2008:

Sanatçı Bülent Ersoy katıldığı bir televizyon programında “oğlum olsa askere göndermezdim”, “başkalarının savaşı için doğurduğum çocuğu toprağa veremem” sözlerini sarf etti. Sınır ötesi operasyonda yaşanan asker kayıpları nedeniyle gündeme gelen bu sözler üzerine halkı askerlikten soğuttuğu gerekçesiyle Bülent Ersoy hakkında dava açıldı. Bülent Ersoy sonrasında tüm mal varlığını Mehmetçik Vakfı'na bağışladığını duyuracaktı.

14 Mart 2008:

Hükümetteki AKP hakkında Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı Abdurrahman Yalçınkaya tarafından “irticai faaliyetlerin odağı” olmak gerekçesiyle kapatma davası açıldı.

21 Mart 2008:

PKK ile TSK arasındaki çatışmaların sürmesi nedeniyle gergin girilen Newroz sürecinde Diyarbakır, İstanbul ve Batman'da kayda değer çatışmalar yaşanmazken Van ve Yüksekova'da eylemciler ile polis ve askerler arasında günlerce süren çatışmalar yaşandı. Yüksekova'da kolluk kuvvetlerinin silahından çıkan kurşunla İkbâl Yaşar (20) yaşamını yitirdi. Yapılan sınır ötesi operasyona gösterilen halk tepkisi ise Newroz alanlarında “Katil Erdoğan!” sloganı ile yankılandı. Türkiye çapında yapılan Newroz kutlamalarında yüzlerce eylemci göz altına alındı.

23 Mayıs 2008:

PKK lideri Abdullah Öcalan'a sayın diye hitap ettiği için birçok kişi hakkında dava açılmasına tepki olarak “Sayın Öcalan” kampanyası başlatıldı. Sayın Öcalan yazılı dilekçelerin savcılara verildiği bu eyleme Diyarbakır'da start verildi. Aralarında DTP'li belediye başkanlarının da bulunduğu yüzlerce kişi savcılıklara başvurdu. Kampanyanın 48. gününde 36 bin kişi kendini ihbar etmiş, 459 kişi gözaltına alınmış, 1350 kişi hakkında soruşturma başlatılmıştı.

3 Ekim 2008:

Bezele (Aktütün) Karakoluna gerillalar tarafından saldırı düzenlendi.

Askerlerin büyük kayıp verdiği bu saldırı kamuoyunda ciddi tartışmalara neden oldu. TSK'nın sınır ötesi operasyonu esnasındaki başarısızlığını bir medya operasyonu ile tartıştırmadan gündemden düşürmesi sonrasında ilk kez kamuoyunda TSK'nın askeri açıdan başarısızlığı geniş çevrelerde tartışma konusu edildi. PKK'nın yaptığı bu eylem sonrasında güvenlik zafiyeti olarak kodlanan askeri yetersizliğin nasıl giderilebileceğine dair tartışmalar haftalarca sürerken, Kürt meselesinin PKK'yi askeri olarak tasfiye ederek çözülemeyeceğine dair söylemin meşruiyet zeminini genişletti.

15 Ekim 2008:

Öcalan avukatları ile yaptığı görüşmede İmralı'da kendisinin fiziki saldırıya uğradığını söyledi. Bu bilginin kamuoyuna paylaşılmasının ardından Türkiye ve Kürdistan illerinde ve Avrupada Kürtler kitlesel eylemlere yaptılar. Sert çatışmaların ardından Adalet Bakanı M. Ali Şahin "böyle bir olay meydana gelmedi" açıklamasını yaptı.

20 Ekim 2008:

Tayyip Erdoğan, Kürt meselesi hakkında 2005 yılında yaptığı konuşmadan sonra Diyarbakır'da yeni bir konuşma yaptı. İçeriği itibarıyla oldukça ekonomist bir perspektife sahip olmakla birlikte Erdoğan konuşmasında ağırlıklı olarak Kürt hareketini hedef aldı. Kürt hareketi ise "Öcalan'a uygulanan fiziki şiddet ile kötü muamele yapılması ve Kürt meselesine yönelik AKP'nin yaklaşımı" dolayısıyla Erdoğan'ın protesto edilmesini ve halkın konuşma alanına iştirak etmemesini istedi. Bu minvalde, hareketin yaptığı kepenk kapatma çağrısı sonrasında Tayyip Erdoğan geldiğinde Diyarbakır'da neredeyse hiçbir açık işyeri bulunmuyordu. Bölgede çok sayıda çatışmanın yaşandığı eylemler düzenlenirken Doğubeyazıt'ta düzenlenmek istenen gösteriye izin vermeyen polis bir eylemciyi öldürdü. İzleyen süreçte AKP Öcalan'ın koşullarında tedrici iyileştirmeler yapmak durumunda kalacaktı.

3 Kasım 2008:

Recep Tayyip Erdoğan Hakkari'de yaptığı açıklama ile Kürt meselesi konusunda çözüm bekleyenleri şaşkınlığa düşürecek derecede ırkçı bir çıkış yaptı. Erdoğan'ın 1990'lı yılların "Ya sev ya terk et" temalı açıklamalarını hatırlatan konuşmasında sarf ettiği sözler şu şekildeydi: "Biz ne dedik? Tek millet dedik. Ne dedik? Tek bayrak dedik. Ne dedik? Tek vatan dedik. Ne dedik? Tek devlet dedik. Buna kim karşı çıkabilir yahu? Buna karşı çıkabilenin bu ülkede yeri yok. Buyursun istediği yere gitsin". Bu ve benzeri geri adımlar AKP'nin Kürt meselesini çözme iradesinden yoksun olduğunu ve çözüm konusunda samimi bir siyaset gütmeyeceğini düşünenleri haklı çıkaracak nitelikteydi.

1 Ocak 2009:

24 saat boyunca Kürtçe yayın yapacak olan TRT-6 kanalı yayına başladı. AKP'nin Kürt hareketi ile masaya oturmadan icazetli kültürel alan açılımı yaparak Kürt hareketine destek veren tabanı eritme projesinin en önemli adımı atılmış oldu. Yasal bir statüsü olmadan yayına başlayan TRT-6 kanalının açılmasının yerel seçimlerden birkaç ay öncesine denk gelmesi bir tesadüf değildi. Bu minvalde, yerel seçimlerde Kürtlerin oy yönelimlerini tayin edecek olan temel dinamik AKP'nin sonradan Milli Birlik projesi adını alacak olan Kürt açılımı projesinin inandırıcılığı konusunda bölge özelinde AKP ile DTP arasındaki yarış olacaktı.

20 Şubat 2009:

Yaklaşmakta olan yerel seçimler için Diyarbakır Belediyesi'ni kazanmayı hedef olarak belirleyen Tayyip Erdoğan, seçim kampanyası bağlamında Diyarbakır adayı olan Kutbettin Arzu'yu halka tanıttı. TRT 6'dan naklen ve Kürtçe seslendirme ile yayınlanan bu konuşma esnasında bölgeye yapılan yatırımları ön plana çıkararak, daha fazla sosyal yardım ve hizmet yapan belediyeçilik sözü verirken doğrudan BDP'yi hedef alan sözler kullanmaktan kaçındı.

21 Şubat 2009:

Ahmet Türk'ün Meclis TV'den naklen yayınlanan grup toplantısı esnasında "Dünya Anadil Günü" nedeniyle yaptığı konuşmasına Kürtçe devam etmesi sonrasında yayın kesildi. AKP'nin Kürt Açılımı siyasetini yerel seçimler öncesinde boşa çıkarmayı amaçlayan DTP'nin ortaya koyduğu propaganda çerçevesinin toplum nazarında meşruiyeti arttı. BDP Eşbaşkanı Demirtaş'ın 2011 yılının Şubat ayında yaptığı Kürtçe konuşma esnasında ise benzer bir yayın kesme uygulamasına gidilmedi.

29 Mart 2009:

Yerel seçimler yapıldı. DTP büyük başarıyla çıktığı seçimlerden 99 belediye başkanlığı elde etti. Seçim öncesinde devlet kurum ve kuruluşları da dahil olmak üzere sivil toplum kuruluşları aracılığı ile geniş bir sadaka programını devreye sokan AKP için seçim sonuçları Kürt bölgesinde hayal kırıklığı yarattı. Özellikle Diyarbakır Belediyesini kazanmayı birincil seçim hedefi olarak kodlayan AKP, Osman Baydemir'in oyların yüzde 65'ini alması sonrasında Kürt hareketinin toplum nezdinde gördüğü destek karşısında siyaseten pusulasız kaldı. Seçim sonuçlarını doğuran siyasi-toplumsal hareketliliğin koordinasyonunu yapan DTP'li binlerce parti görevlisi ve belediye başkanının KCK operasyonları adı altında tutuklanacak olmaları demokratik

zeminde arzuladığı başarıyı elde edemeyen AKP'nin "Kürt hareketinin örgütsel yapısına zarar verip işlerliğini aksatarak siyasi etkinliğini azaltma" stratejisini uygulamaya sokmasına neden olacaktı.

4 Nisan 2009:

PKK lideri Abdullah Öcalan'ın doğum gününü kutlamak ve sağlık koşullarına dikkat çekmek amacıyla Amara'ya yürüyen binlerce eylemciye ateş açılması sonucunda Mustafa Dağ ve Mahsum Karaoğlan askerler tarafından öldürüldü. Eylem sonrasında birçok yerde protesto gösterileri düzenlenirken Dicle Üniversitesi öğrencilerinin düzenlediği protesto eylemi sonrasında kitlesel tutuklamalar yaşandı.

13 Nisan 2009:

KCK yeni bir çatışmasızlık kararı aldı. Buna rağmen, DTP'nin yerel seçimlerde gösterdiği başarı sonrasında yapılan operasyonlarla seçim sürecinde etkin görev almış veya seçilmiş Kürt siyasetçilerden ve sivil toplum kuruluşları çalışanlarından yaklaşık 4000 kişi "KCK Davası" kapsamında aşama aşama gözaltına alındı ve 1700'e yakını tutuklandı. Süreç içerisinde devlet tarafından bu kişilerin yaptığı tüm telefon konuşmalarının yıllardır dinlenmekte olduğu ortaya çıkacaktı. AKP söyleminde ise Kürt siyasetini PKK'den arındırma operasyonu olarak kurulan bu siyasi yaklaşım legal siyaset içerisinde yer alanları hedef alması itibariyle Kürt meselesinin çözülmesine dair umutları adeta çökertti. İddianamesinin hazırlanması bile 2 yıl süren bu dava, 2011 yılında başlayan duruşmalarda Kürtçe savunma yapmak isteyen tutukluların bu taleplerinin reddedilmesi nedeniyle yeni bir kriz daha ortaya çıktı.

18 Eylül 2009:

Çatışmasızlık sürecinin tıkanması üzerine Abdullah Öcalan devreye girdi ve üç yeni barış grubunun Türkiye'ye gelmesi çağrısını yaptı. Öcalan'ın yaptığı bu hamle AKP'nin birkaç yıldır sürdürdüğü açılım siyasetinin meselenin çözümünü ciddiyetle yürütüp yürütemeyeceğine ilişkin bir niyet tartma adımıydı.

28 Eylül 2009:

Ceylan Önkol öldürüldü. Yaşadığı köyün yakınlarında bulunan bir TSK taburundan atılan havan mermisi sonrasında vücudu parçalara ayrılan Ceylan, Kürtlere yönelik işlenen insan hakları ihlallerinin sembol figürlerinden biri haline geldi.

19 Ekim 2009:

Kandil ve Maxmur'dan gelen barış grupları Habur sınır kapısından giriş yaptı. Gelen Barış Grupları Habur'da yüz binlerce kişi tarafından

sevinç gösterileri ile karşılandı. İlk günün heyecanının ardından Türk medyasının aleyhte propagandaları sonrası hükümet cephesinden olumsuz açıklamalar yapılmaya başladı. Zaman içinde barış grubundan bazı kişilerin tutuklanması üzerine diğerleri tekrar geri döndü.

7 Aralık 2009:

Tokat'ın Reşadiye ilçesinde askeri cemseye yapılan saldırı sonucunda 7 asker hayatını kaybetti. Eylemin kimin yaptığı konusunda tartışmalar yaşandı. Olaydan birkaç gün sonra PKK eylemi kendilerine bağlı bir birliğin inisiyatif dahilinde gerçekleştirdiğini açıkladı. PKK'nin sahiplendiği ama merkezi bir kararla yapılmadığını söylediği bu eyleme dönük yoğun eleştiriler yapıldı.

11 Aralık 2009:

DTP kapatıldı. DTP'nin Eşbaşkanları olan Ahmet Türk ve Aysel Tuğluk'un milletvekillikleri düşürüldü, 5 yıl siyaset yasağı getirildi. DTP'li vekillerin sine-i millete dönmeye yönelik açıklamalarından sonra Öcalan'ın yeni bir legal parti kurulması yönünde yaptığı çağrı sonrasında Barış ve Demokrasi Partisi Türkiye'deki legal Kürt siyasetinin yeni odağı haline geldi.

12 Mayıs 2010:

Muğla Üniversitesi öğrencisi Batman doğumlu Şerzan Kurt öldürüldü. Şerzan Kurt'un öldürülmesi batı illerinde Kürt öğrencilere karşı artan saldırıların en ileri noktası oldu; saldırılar sonrasında da devam etti.

1 Haziran 2010:

KCK 13 Nisan 2009'dan beri sürdürdüğü çatışmasızlık yaklaşımının sonuç vermediğini, AKP hükümetinin bunu bir tasfiye süreci olarak kullanmak istediğini ileri sürerek ateşkese son verdiğini ve aktif savunma pozisyonuna geçtiğini açıkladı. Tekrardan başlayan çatışmalar üzerine ağır kayıplar yaşandı. Çatışmalarının toplumda yarattığı tepki üzerine STK'lar, aydınlar, Demokratik Toplum Kongresi ve BDP çift taraflı ateşkes çağrılarında bulundu. Bu çağrılar üzerine Abdullah Öcalan KCK'den eylemsizlik süreci başlatması talebinde bulundu.

13 Ağustos 2010:

KCK, 20 Eylül tarihine kadar sürecek bir eylemsizlik kararı aldığını açıkladı. Eylemsizlik kararını Ramazan ayına denk getiren KCK, aynı zamanda toplumun taleplerine cevap olmak ve 12 Eylül'de yapılacak anayasa referandumunun daha sağlıklı koşullarda gerçekleşmesini de istediğini açıkladı. Bu süreçte yapılacak saldırılar karşısında savunma hakkını kullanacağını söyleyen KCK, ayrıca Türk devletinden dört

temel talepte bulundu: Operasyonların durması ile çift taraflı ateşkes sürecinin gelişmesi, tutuklanan Kürt siyasetçilerinin serbest bırakılması, yüzde on seçim barajının düşürülmesi ve Abdullah Öcalan'ın barış sürecine aktif katılma koşullarının yaratılması.

12 Eylül 2010:

Türkiye'de anayasa referandumu yapıldı. Yüzde 58 evet, yüzde 42 hayır oyunun çıktığı ve değişiklik paketinin kabul edildiği referandumda bölgede boykot siyasetinin rağbet görmesi BDP'nin gücünün bir kez daha tescillendiğinin göstergesi oldu.

20 Eylül 2010:

TZP-Kurdi tarafından yapılan 1 haftalık okulları boykot çağrısı BDP tarafından desteklendi ve bölgede önemli bir mobilizasyon yarattı. Boykotun etkili olduğu il ve ilçeler arasında farklılıklar olsa da hala sürmekte olan asimilasyon projesine son verilmesini amaçlayan önemli bir sivil itaatsizlik eylemine imza atılmış oldu.

30 Eylül 2010:

KCK Yürütme Konseyi Başkanı Murat Karayılan yaptığı basın toplantısında eylemsizlik kararını bir ay süreyle uzattıklarını açıkladı. Türk devletinin tasfiye hesaplarından vazgeçmediğini söyleyen Karayılan, İmralı'da yürütülen diyalogu önemli bulduklarını, buna bir şans tanımak istediklerini, AKP hükümetinin son haftalarda yürüttüğü saldırıların güvensizlik yarattığını, kendilerinin aslında ateşkesi süresiz uzatmaktan yana olduklarını söyledi.

31 Ekim 2010:

Taksim meydanında bulunan çevik kuvvet polislerine yönelik intihar saldırısı gerçekleştirildi. KCK'nin ilan ettiği bir aylık ateşkes süresinin dolmasının ardından gerçekleşen saldırı şok etkisi yarattı. Saldırının üzerinden birkaç gün geçtikten sonra eylemi Kürdistan Özgürlük Şahinleri (TAK) üstlendi. Saldırını Derweş kod adlı Vedat Acar'ın kendi inisiyatifinde, devlet saldırı ve tutuklamalarına karşı bir intikam eylemi olarak gerçekleştirdiği söylendi. İmralı'da devletle görüşmelerin sürdüğü günlere denk gelen bu saldırının görüşmeleri sabote niteliği taşıdığını belirten KCK, TAK'ı sürece zarar verecek eylemler yapmaktan uzak durması konusunda uyardı. Fakat eylemi gerçekleştiren Vedat Acar'ın kendini feda derecesine varan kararlılığı karşısında saygıyla eğildiklerini açıkladı.

1 Kasım 2010:

KCK Yürütme Konseyi Başkanlığı "barışa bir şans vermek amacıyla" eylemsizlik kararını 2011 yılı Haziran ayına kadar uzattığını açıkladı.

